

**Медвідь Михайло Михайлович,
Тробюк Володимир Іванович**

Національна академія Національної гвардії України

ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ РЕАЛІЗАЦІЇ МОДЕЛІ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

У статті відображено зміст моделей здобуття вищої військової освіти – базової та модернізованої. На підставі положень Закону України «Про освіту» обґрунтовано вибір реалізації моделі здобуття вищої військової освіти. Запропоновано внести зміни до державного замовлення на підготовку кадрів для Національної гвардії України.

Ключові слова: вища військова освіта, Закону України «Про освіту».

Проблема, її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Потреби суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях з часом змінюються і ці зміни залежать від економічної, політичної і, як свідчить досвід, від військової ситуації в державі [1; 2; 3]. Змінюваність умов, відповідно до економічної енциклопедії, – це відхилення від стійких значень, коливань параметрів системи, її окремих елементів та навколишнього середовища [4, с. 603]. Такі зміни відбуваються і у вищій військовій освіті, зокрема у зв'язку з прийняттям Закону України «Про освіту» [5].

Аналіз публікацій (виділення невирішених проблем). За результатами аналізу наукових праць учених В. І. Алещенка, С. Т. Полторака, Ю. І. Приходька, Ю. Є. Репіла, В. М. Телелима, В. П. Чабаненка та інших виділяємо такі проблеми вищої військової освіти: 1) контроль [6] та моніторинг [7] освітньої діяльності; 2) створення нових навчальних технологій [8]; 3) врахування перспектив розвитку вищої військової освіти за кордоном [8]; 4) інноваційний розвиток вищої військової освіти в контексті інноваційної політики та інноваційної діяльності [9]; корупції у системі вищої військової освіти [10]; удосконалення підготовки студентів військових кафедр [11]; формування патріотизму військовослужбовців [12]. Згадані проблеми вищої військової освіти та їх вирішення необхідно враховувати у стратегії розвитку вищого військового навчального закладу в умовах постійних змін. Не менш

важливою проблемою є вибір реалізації моделі здобуття вищої військової освіти.

Ціль статті обґрунтувати вибір реалізації моделі здобуття вищої військової освіти.

Виклад основного матеріалу, обґрунтування результатів дослідження. У Національній академії Національної гвардії України, враховуючи специфіку підготовки фахівців за спеціальностями, підготовка кадрів для Національної гвардії України здійснюється за двома моделями (табл. 1).

Таблиця 1

Моделі здобуття вищої військової освіти

Пор. №	Назва моделі	Наповнення моделі	Витрати часу
1	Базова	Б ТР (4 р) + М ОТР (2 р)	6 р
2	Модернізована	Б ТР (3,5 р) + М ТР (1,5 р) + М ОТР (2 р)	7 р

де:

Б – рівень вищої освіти «перший (бакалаврський)»;

М – рівень вищої освіти «другий (магістерський)»;

ТР – рівень військової освіти «тактичний»;

ОТР – рівень військової освіти «оперативно-тактичний».

Відповідно до статі 21 Закону України «Про освіту», який нещодавно прийняли виникає проблема – **приведення у відповідність рівнів вищої та рівнів військової освіти**, адже відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту»: рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які визначені, як правило, стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій.

Відповідно до статі 10 Закону України «Про освіту»:

- перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає сьомому рівню Національної рамки кваліфікацій;

- другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Відповідно до пункту 4 статі 15 Закону України «Про освіту»: військова освіта офіцерського складу передбачає оволодіння рівнів військової освіти (тактичний, оперативно-тактичний або оперативно-стратегічний) та здобувається одночасно з вищою освітою.

Відповідності рівнів військової освіти рівням Національної рамки кваліфікацій не визначено. Враховуючи опис кваліфікаційних

рівнів Національної рамки кваліфікацій таку відповідність військовій освіті можна визначити самостійно (табл. 2).

Таблиця 2

Відповідність рівнів вищої та військової освіти рівням
Національної рамки кваліфікацій

Рівень вищої освіти	Рівень НРК	Опис кваліфікаційних рівнів НРК	Рівень військової освіти
Перший (бакалаврський)	Сьомий рівень	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог	Тактичний рівень
Другий (магістерський)	Восьмий рівень	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики	Оперативно-тактичний рівень або оперативно-стратегічний

З метою запобігання виникненню проблем щодо підготовки кадрів для Національної гвардії України у зв'язку з прийняттям нового нормативно-правового акту Закону України «Про освіту» доцільно здійснити перехід на підготовку кадрів за базовою моделлю (Б ТР (4 р) + М ОТР (2 р)).

Загальні витрати на підготовку кадрів зменшаться (див. табл. 1). Зекономлені бюджетні кошти доцільно витратити на збільшення державного замовлення на підготовку кадрів для Національної гвардії України.

Висновки. У статті відображено зміст моделей здобуття вищої військової освіти – базової та модернізованої. На підставі положень Закону України «Про освіту» обґрунтовано вибір реалізації моделі здобуття вищої військової освіти. Запропоновано внести зміни до державного замовлення на підготовку кадрів для Національної гвардії України.

Література

1. The ways of development higher military school in the conditions of permanent changes of military theory / M. Medvid, K. Fisun, S. Bielai,

Ya. Pavlov, Yu. Medvid, V. Demyanishin // ძალა და საზოგადოება (ისტორია, თეორია, პრაქტიკა) [Authority and Society (history, theory, practice)]. – 2017. – № 2 (42). – С. 163-179.

2. Управління змінами у військових системах вищої освіти та професійної орієнтації / М. М. Медвідь, А. В. Бабічев, В. М. Дем'янишин, Я. В. Павлов // Актуальні питання освіти і науки : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 10–11 листоп. 2016 р.). – Х. : ХНЕУ ім. Семена Кузнеця, 2016. – С. 274-280.

3. Попереду змін у військових системах вищої освіти та професійної орієнтації / М. М. Медвідь, А. В. Бабічев, В. М. Дем'янишин, Ю. І. Медвідь, А. Г. Бухун // Вісник Черкаського університету. – 2016. – Вип. № 14. – С. 76-87.

4. Економічна енциклопедія : наукове видання / відповідальний ред. С. В. Мочерний. – в 3 т. – Т. 1. – К. : «Академія»; Тернопіль: Академія народного господарства, 2000. – 863 с.

5. Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

6. Полторак С. Т. Контроль як функція державного управління освітньою діяльністю у ВЗ Збройних Сил України / С. Т. Полторак // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління. – 2016. – Вип. 1. – С. 26-31.

7. Телелим В. М. Моніторинг в системі військової освіти / В. М. Телелим, Ю. І. Приходько // Військова освіта. – 2014. – № 1. – С. 3-14.

8. Полторак, С. Т. Розвиток системи вищої військової освіти України та за кордоном: державноуправлінські аспекти / С. Т. Полторак // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 3. – С. 70-73.

9. Телелим В. М. Військова освіта: актуальні проблеми інноваційного розвитку / В. М. Телелим, Ю. І. Приходько // Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2016. – Вип. 51. – С. 7-18.

10. Репіло Ю. Є. Можливість виникнення та існування корупційних загроз у системі вищої військової освіти / Ю. Є. Репіло, С. В. Тарасов // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. – 2015. – № 1. – С. 157-164.

11. Чабаненко В. П. Формування організаційно-методичної самостійності студентів кафедр військової підготовки в умовах модернізації вищої освіти / В. П. Чабаненко, Я. Б. Зорій // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. – 2011. – Вип. 14. – С. 287-291.

12. Алещенко В. І. Досвід формування патріотизму як ціннісної орієнтації особистості військовослужбовця в арміях провідних країн світу / В. І. Алещенко, Ю. В. Каменюк // Правничий вісник Університету «КРОК». – 2014. – Вип. 20. – С. 186-190.

Михаил Медвид, Владимир Тробиук. Обоснование выбора реализации модели получения высшего военного образования.

В статье отражено содержание моделей получения высшего военного образования – базовой и модернизированной. На основании положений Закона Украины «Об образовании» обоснован выбор реализации модели получения высшего военного образования. Предложено внести изменения в государственный заказ на подготовку кадров для Национальной гвардии Украины.

Ключевые слова: *высшее военное образование, Закона Украины «Об образовании».*

Mikhailo Medvid, Volodymyr Trobiuk. The foundation of choice of the models of higher military education realization.

The article reflects the content of the models of obtaining higher military education – basic and modernized. The choice of the model for obtaining higher military education was substantiated according to the Law of Ukraine «On Education». It was proposed to make changes to the state order for training for the National Guard of Ukraine.

Keywords: *higher military education, Law of Ukraine «On education».*

Стаття надійшла до редакційної колегії 02.10.2017

Інформація про авторів:

Медвідь Михайло Михайлович – доктор економічних наук, старший науковий співробітник, заступник начальника навчально-методичного центру – начальник відділу методичного забезпечення навчального процесу, Національна академія Національної гвардії України.

Тробиук Володимир Іванович – кандидат військових наук, доцент, начальника навчально-методичного центру, Національна академія Національної гвардії України.